

Urbant utvecklingsarbete Araby

Strategisk stadsdelsplan

Växjö kommun - en hållbar stad och ett ekonomiskt starkt och attraktivt regioncentrum

Den etniska mångfalden är en resurs och framgångsfaktor i utvecklingen av en modern stad.

Växjö har idag ca 80 000 invånare och har de senaste åren haft en folkökning på i genomsnitt 900 personer/år. Folkökningen består till stor del av dels studenter dels människor som invandrat hit från andra länder, både från Europa och från övriga världen. Nästan 15 % av Växjöborna har sina rötter i andra länder. Det mångkulturella är en betydelsefull del för Växjös förutsättningar och möjligheter inför framtiden men här ligger också utmaningarna. Nya och ibland främmande inslag ger Växjö energi och puls och bidrar till utvecklingen av en modern stad, men Växjö står även inför stora utmaningar vad gäller utanförskap och segregation. Detta visar sig bland annat genom förvärvsfrekvensen som är betydligt lägre bland utrikes födda (56 %) jämfört med hela befolkningen i kommunen (ca 79 %). I stadsdelen Araby är 49 % utrikes födda jämfört med knappt 12 % i hela kommunen. I stadsdelen är ohälsotalen höga, andelen som har försörjningsstöd hög och förvärvsfrekvensen låg. Som positiva aspekter i området kan nämnas att trivseln är hög, föreningslivet är aktivt och stadsdelen har ett centralt läge. Segregation ger upphov till skillnader mellan grupper och medverkar till sociala orättvisor. Segregation leder exempelvis till sämre uppväxtvillkor för de som bor i de socio-ekonomiskt svaga områdena. Segregation kan också leda till att ett ”vi och dom” skapas. Växjö kommun har till uppdrag att bidra till att alla Växjöbor har en välfärd som ger en god levnadsstandard samt att Växjö kommun ska vara ett ekonomiskt starkt och attraktivt regioncentrum – en hållbar stad. Den etniska mångfalden utgör en resurs och framgångsfaktor i utvecklingen av en modern stad.

Vision Araby

Människor som bor i Araby är delaktiga i en process som förstärker stadsdelens attraktivitet. Samverkan mellan det civila samhället, privata aktörer, statliga myndigheter och Växjö kommun ger förutsättningar för ett helhetsperspektiv på staden. Så skapas en bra och tryggare uppväxtmiljö i Araby. Arabybornas tillgänglighet till arbetsmarknaden säkras och tillväxten i hela kommunen förstärks.

Lokalt utvecklingsavtal för ett urbant utvecklingsarbete

Växjö kommun och staten har tecknat lokalt utvecklingsavtal för urbant utvecklingsarbete, avseende stadsdelen Araby i Växjö. Avtalet sträcker sig till och med 2010. Genom avtalet uttrycks en gemensam avsikt att verka för att bryta utanförskapet i stadsdelen.

Kommunen åtar sig att bilda ett lokalt partnerskap för urbant utvecklingsarbete med de statliga myndigheter som fått i uppdrag att ingå i sådana partnerskap. Kommunen ska skapa förutsättningar för boendes delaktighet i utvecklingsarbetet. Vidare ska kommunen upprätta en strategisk stadsdelsplan för stadsdelen enligt bestämmelserna i förordningen om urbant utvecklingsarbete. Lokala mål ska formuleras inom områdena; arbete, utbildning, trygghet och tillväxt. Stadsdelsplanen ska revideras årligen.

Förordning om urbant utvecklingsarbete

Regeringen har beslutat om en särskild förordning för urbant utvecklingsarbete (2008:348) i syfte att skapa en struktur för statliga myndigheters och kommuners utvecklingsarbete i stadsdelar som omfattas av lokala utvecklingsavtal. Förordningens funktion är bland annat att peka ut vilka frågor som ska vara i fokus i statens och kommunernas arbete med urban

utveckling, men också att förtydliga vilket ansvar som stat respektive kommun har för olika frågor i detta arbete. Förordningen gäller till och med 2010.

Samverkansöverenskommelser

Växjö kommun åtar sig genom utvecklingsavtalet att bilda ett lokalt partnerskap för urbant utvecklingsarbete med de statliga myndigheter som fått i uppdrag att ingå i sådana partnerskap. Berörda myndigheter är främst Polismyndigheten, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Kommunen ska träffa samverkansöverenskommelser med myndigheterna. Deltagande i partnerskapet och samverkansöverenskommelserna ska leda till samordnade insatser för att tillgodose behoven i stadsdelen.

Urban utvecklingspolitik

I budgetpropositionen för 2008 presenterade regeringen inriktning och mål för den urbana utvecklingspolitiken. Utgångspunkten är att minska antalet stadsdelar som präglas av utanförskap i Sverige samt förbättra förutsättningarna för städers bidrag till landets konkurrenskraft. Regeringens arbete med att bryta utanförskapet inom en urban utvecklingspolitik sker genom den generella politiken. Lokala utvecklingsavtal utgör en grund och avser möjliggöra partnerskap mellan statliga myndigheter, kommuner, privata aktörer och det civila samhället.

Mål för den urbana utvecklingspolitiken:

- färre individer i utanförskap i stadsdelar som präglas av utanförskap,
- färre antal stadsdelar som präglas av utanförskap och
- fler stadsdelar, samt storstäder och större städer i sin helhet, som präglas av ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling för att öka konkurrenskraften.

Lägesbeskrivning Araby

Med Araby avses tre delar; Dalbo, Nydala och Araby vilka omsluts av Mörners väg i söder, Arabygatan i väster, Liedbergsgatan i öster och Nydalavägen i norr. I statistiken som presenteras nedan inkluderas dock även villaområdet mellan Ulriksbergspromenaden och Arabygatan på grund av att statistiken tas fram på underlag av Växjö kommuns stadsdelsindelning. Nedan presenteras basfakta för stadsdelen Araby.

Indikator	Araby (2007)	Araby (2008)	Växjö kommun (2008)	
Hyreslägenheter	Ca 2 400	Ca 2 400	Uppgift saknas	
Invånare	5 308	5448	79 562	
Andel invånare 18-25 år	15,74 %	15,27 %	12,45 %	
Andel utrikes födda	46,5 %	49 %	11,7 %	
Ohälsotal (16-64 år)	51,4	51,8	28,3	
	Kvinnor	61,8	64,3	35,2
	Män	42,3	40,7	21,7
Medianinkomst* (20-64 år)	(finns ej)	102 100 kr	221 800 kr	
	Kvinnor	(finns ej)	66 500 kr	190 400 kr
	Män	(finns ej)	131 900 kr	263 100 kr
Sysselsättningsgrad (20-64 år)	55 %	55,8 %	79,2 %	
	Kvinnor	52 %	51 %	77 %
	Män	57 %	60 %	81 %
Sysselsättningsgrad utomnordiskt	44,5 %	46,7 %	55,6 %	

födelseland (20-64 år)					
	Kvinnor	41 %	42 %	53 %	
	Män	48 %	51 %	58 %	
Andel med ekonomiskt bistånd (20+ år)		(finns ej)	22%	3,7 %	
	Kvinnor	(finns ej)	21,3%	3,5%	
	Män	(finns ej)	22,6%	3,9%	
Valdeltagande, val till kommunfullmäktige (2006), valdistrikt:		Araby	69,27 %	82,54 %	
		Dalbo	67,12 %		
		Nydala	60,23 %		
Utbildningsnivå 20-64 år		Förgymnasial	24 %	25 %	12,5 %
		Gymnasial	50 %	48 %	45 %
		Eftergymnasial	23 %	22 %	41 %
		Ingen uppgift	3 %	5 %	1 %

Källa: SCB

*Avser arbetsinkomst som utgörs av summan av löneinkomst, inkomst av näringsverksamhet, ersättning i samband med sjukdom, föräldrapenning samt dag ersättning vid värnplikt

Analys Araby

Nedan följer en början till en SWOT-analys för stadsdelen Araby vilken ska vidareutvecklas i samverkan med deltagande parter i de fem arbetsgrupperna.

Styrkor Strategiskt läge Trivsel Aktivt föreningsliv Aktivt stadsdelscentrum Mötesplatser Stor stadsdelspark Arabyskolans Science- och idrottsprofil	Svagheter Otrygghet Socio-ekonomiskt svagt Låg andel förvärvsarbetande Funktionsseparerat Låg andel som uppnår målen i grundskolan Höga ohälsotal Otillgängligt
Möjligheter Skapa stadsstruktur, blandade funktioner Öppna upp stadsdelen mot Växjö centrum Nya bostäder Vidareutveckla stadsdelscentrum Ta tillvara språk- och kulturkompetensen	Hot Ytterligare ökad koncentration av nyanlända flyktingar Lågkonjunktur

Övergripande strategier för det urbana utvecklingsarbetet

Det urbana utvecklingsarbetet i Araby ska präglas av helhetssyn, samverkan, långsiktighet, delaktighet, jämställdhet och miljö.

Helhetssyn

Utvecklingsarbetet omfattar flera utvecklingsområden av vilka flera är sammanlänkade med varandra varför ett sektorsövergripande arbetssätt och helhetssyn på området är viktig för möjligheten att uppnå de uppsatta målen. Insatser ska planeras utifrån en helhetssyn då de kan förstärka varandra och leda till en sammanhållet positiv utveckling för området.

Samverkan

För att lyckas i utvecklingsarbetet krävs en bred uppslutning från flera delar av samhället. Det innebär att flera, förutom Växjö kommun, aktivt behöver medverka. Genom samverkan förväntas också effekten av genomförda insatser förstärkas och utökas.

Långsiktighet

Utvecklingsarbetet är ett långsiktigt arbete som kräver planering och tid. Konsekvenserna av insatser som planeras och genomförs i området ska beaktas i ett längre tidsperspektiv. Insatser ska utformas på ett sätt som bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling i området.

Delaktighet

Olika former av brukardialog ska utvecklas med målet att uppfylla projektets grundförutsättning om att de boende ska delta och påverka utvecklingsarbetet.

Jämställdhet

Utvecklingsarbetet ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt och möjlighet att påverka sin livssituation. En jämn resursfördelning mellan könen eftersträvas inom ramen för utvecklingsarbetet. Alla insatser som planeras inom ramen för det urbana utvecklingsarbetet ska planeras med ett jämställdhetsperspektiv. Det är också eftersträvansvärt att arbetsgruppernas sammansättning är jämställd.

Miljömedvetenhet

Växjö är Europas grönaste stad vilket betyder att en ekologiskt hållbar utveckling ska eftersträvas. Insatser inom utvecklingsarbetet ska utformas så att de har liten miljöpåverkan och på ett sätt som bidrar till en långsiktig hållbar utveckling i stadsdelen.

Mål för stadsdelens utveckling

Utifrån visionen om Araby och fokusområdena arbete, utbildning, trygghet, hälsa och tillväxt har mål för stadsdelens utveckling tagits fram. För att följa upp målen har ett antal indikatorer valts ut, se indikatorlista i bilaga 1. Måläret är detsamma för alla mål det vill säga 2010 och referensåret med vilket vi jämför är 2007.

Fem övergripande mål för det urbana utvecklingsarbetet har tagits fram:

- Minska den etniska och socio-ekonomiska segregationen i Växjö kommun
- Araby ska vara en hållbar stadsdel; ekonomiskt, socialt och miljömässigt
- Skapa attraktiva miljöer i Araby och ytterligare förstärka servicen i Araby
- Skapa goda livsbetingelser och utvecklingsmöjligheter för boende i Araby
- Skapa mötesplatser som bidrar till kontakter över gränserna

Därtill kommer sektorsspecifika mål:

- Andelen som förvärvsarbetar i Araby ska öka
- Andelen som erhåller ekonomiskt bistånd i Araby ska minska
- Höja kompetens- och utbildningsnivån
- Området ska upplevas som tryggt för både boende och besökande
- Området ska erbjuda en attraktiv stadsmiljö
- Området skall erbjuda attraktiva skolor och förskolor
- Det finns attraktiva fritidsaktiviteter och mötesplatser året om för alla barn och ungdomar från området

- Ökat inflytande av föräldrar och andra vuxna
- Hälsan bland de boende i Araby ska förbättras
- Den fysiska aktiviteten bland boende i området ska öka
- Valdeltagandet ska öka
- Den ekonomiska tillväxten i Araby ska stärkas
- Öka variationen av boendeformer i Araby
- Förbättrad möjlighet att etablera företag i området

Projektorganisation

Politisk styrning

Det formella övergripande ansvaret för det urbana utvecklingsarbetet ligger på Kommunstyrelsen, som är uppdragsgivare för utvecklingsarbetet. Kommunstyrelsen har utsett fyra förtroendevalda att ansvara för det urbana utvecklingsarbetet.

Samordnare

Ansvaret för att leda och samordna utvecklingsarbetet i Araby ligger på Kommunledningsförvaltningen och verkställs genom en samordnare. I samordnarens uppgifter ingår att leda, samordna, planera och organisera arbetet, informera, följa upp och att ha kontakter med den nationella nivån. Vidare ingår att stödja arbetsgruppernas arbete och att bistå arbetsgrupperna med att exempelvis söka extern finansiering.

Nämnder och styrelser

Det förväntas av alla nämnder och styrelser att bidra till det urbana utvecklingsarbetet. Utvecklingsarbetet är en del av kommunens mångfaldspolitik. I kommunens budget för 2009 slår fullmäktige fast nämnders och styrelser ansvar. ”... det huvudsakliga ansvaret för mångfaldsfrågorna åvilar alla nämnder och styrelser. Det övergripande målet med arbetet med mångfaldsfrågorna är att nå en långsiktigt hållbar utveckling inom kommunen.”

Arbetsgruppernas uppdrag

Målen för det urbana utvecklingsarbetet ska uppnås genom insatser i fem arbetsgrupper; Arbete, Barn och ungdom, Trygghet, Hälsa och Tillväxt. Arbetsgrupperna leds av en förvaltningschef eller verkställande direktör och utses av kommunchefen.

Arbetsgrupperna har till uppgift att med utgångspunkt i de övergripande strategierna för det urbana utvecklingsarbetet planera och genomföra insatser som ska leda till måluppfyllelse.

I arbetsgrupperna ska kommunala förvaltningar/bolag ingå samt de myndigheter som Växjö kommun har skrivit samverkansöverenskommelser med avseende det urbana utvecklingsarbetet; Polismyndigheten Kronobergs län, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Andra aktörer som kan ha en aktiv roll i eller berörs av det urbana utvecklingsarbetet, exempelvis landstinget, näringsliv, fastighetsägare, boendeorganisationer och andra organisationer, bör även ingå i arbetsgrupperna. I arbetsgruppens sammansättning ska jämställdhet eftersträvas. Arbetsgruppsledarna ansvarar för arbetsgruppens sammansättning.

Varje arbetsgrupp ska ta fram en handlingsplan. Handlingsplanen är den konkreta plan som beskriver de aktiviteter som ska göras. Den bygger på att de olika aktiviteter som görs, tillsammans ska leda fram till de mål som ställts upp på både kort och lång sikt.

Arbetsgruppen ska verka för dialog med boende samt skapa förutsättningar för boendes delaktighet i utvecklingsarbetet.

Arbetsgruppernas insatsområden är sammanlänkade med varandra varför en helhetssyn på området är viktig för möjligheten att uppnå de uppsatta målen. Arbetsgruppen ska planera insatser utifrån en helhetssyn. Arbetsgruppsledarna ansvarar dels för sina respektive insatsområden men även för helheten.

De följande fem övergripande målen är inriktningsmål som alla arbetsgrupper ska arbeta med:

- Minska den etniska och socio-ekonomiska segregationen i Växjö kommun
- Araby ska vara en hållbar stadsdel; ekonomiskt, socialt och miljömässigt
- Skapa attraktiva miljöer i Araby och ytterligare förstärka servicen i Araby
- Skapa goda livsbetingelser och utvecklingsmöjligheter för boende i Araby
- Skapa mötesplatser som bidrar till kontakter över gränserna

Övriga sektorsspecifika mål fördelas mellan arbetsgrupperna enligt följande:

Arbete

Mål för området Arbete:

- Andelen som förvärvsarbetar i Araby ska öka
- Andelen som erhåller ekonomiskt bistånd i Araby ska minska
- Höja kompetens- och utbildningsnivån

Trygghet

Mål för området trygghet:

- Området ska upplevas som tryggt för både boende och besökande
- Området ska erbjuda en attraktiv stadsmiljö

Barn och Ungdom

Mål för området barn och ungdom:

- Området skall erbjuda attraktiva skolor och förskolor
- Det finns attraktiva fritidsaktiviteter och mötesplatser året om för alla barn och ungdomar från området
- Ökat inflytande av föräldrar och andra vuxna

Tillväxt

Mål för området tillväxt:

- Den ekonomiska tillväxten i Araby ska stärkas
- Öka variationen av boendeformer i Araby
- Förbättrad möjlighet att etablera företag i området

Hälsa

Mål för området hälsa:

- Hälsan bland de boende i Araby ska förbättras
- Den fysiska aktiviteten bland boende i området ska öka
- Valdeltagandet ska öka

Insatser

Det urbana utvecklingsarbetet bygger på upplägget: kartläggning – analys – planering/genomförande av insatser – och uppföljning. Insatserna är det centrala i arbetet, det är insatserna som ska generera förändringen. Tre typer av insatser kommer att bli aktuella för att uppnå målen:

- Individinriktade välfärdsinsatser
- Attraktionsskapande insatser i stadsdelen Araby
- Antisegregationsinsatser i hela staden, långsiktigt byggande av socialt mer heterogena boendemiljöer

Ekonomi

Utvecklingsarbetet i Araby ska genomföras med medel inom nämnders och styrelsers ordinarie ramar. Samverkan och samordning av resurser förväntas ge större effektivitet och samhällsekonomisk nytta. De samhällsekonomiska vinster som kan genereras genom att uppnå bara en del av målen exempelvis om ökad förvärvsfrekvens, minskat försörjningsstöd och minskad ohälsa är mycket stora.

Genom att söka externa projektmedel, exempelvis från Europeiska socialfonden och strukturfonden ska den offentliga finansieringen förmeras.

Medel för samordning, koordinering och analys av utvecklingsarbetet finansieras under 2009 av kommunstyrelsen.

Uppföljning

Kommunen ska senast den sista oktober varje år redovisa utvecklingen i stadsdelen vad gäller områdena arbete, utbildning, trygghet och tillväxt, hur samverkan inom partnerskapet fortskrider och resultatet av denna samverkan, i den s.k. Oktoberrapporten. Staten sammanställer varje år en redovisning av utvecklingen i alla stadsdelar som omfattas av lokala utvecklingsavtal.

Utvärdering och forskningssamverkan

Kommunstyrelsen beslutade 2008-10-07 att en utvärdering av det urbana utvecklingsarbetet i Araby ska genomföras vilken ska samfinansieras av medverkande nämnder och styrelser.

Större insatser/projekt inom ramen för utvecklingsarbetet i Araby ska utvärderas av professionella externa utvärderare och ska omfatta såväl arbetsmetoder/- processer som resultat och effekter.

Genom samverkan med Växjö universitet ska studenter uppmuntras att använda utvecklingsarbetet i Araby som uppsatsmaterial. Stadsdelen bör studeras och utvecklingen följas utifrån flera discipliners perspektiv.

Den strategiska stadsdelsplanen för Araby ska revideras varje år.

Erfarenhetsspridning

Genom seminarium, föreläsningar och informationsspridning ska erfarenheter och kunskaper från utvecklingsarbetet återföras till verksamheterna.

Bilaga 1

Indikatorer

Statistiska centralbyrån (SCB) gavs 2008-06-05 av regeringen i uppdrag att genom en förstudie analysera och föreslå hur befintlig registerstatistik kan användas och utvecklas för att belysa tillståndet och utvecklingen i stadsdelar där det finns överenskommelser mellan staten och kommun om ett urbant utvecklingsarbete (lokala utvecklingsavtal, LUA). Ett antal variabler föreslås under varje sakområde. Den egna kommunen och riket föreslås utgöra referensområden. Tidsserier skapas från och med 1997 med leverans i ett system som bygger på samma teknik som SCB:s statistikdatabas.

Utifrån de mål som satts upp i den strategiska stadsdelsplanen för urbant utvecklingsarbete i Araby föreslås följande indikatorer följas för att bidra till att beskriva utvecklingen i Araby och graden av måluppfyllelse. Anpassningar och förändringar av indikatorerna nedan kommer att göras utifrån SCB:s uppdrag enligt ovan och den statistik som kommer att tillhandahållas kommunerna genom detta uppdrag.

1. Andel utrikes födda
2. Antalet störningar
3. Antalet trygghetsvandringar
4. Upplevd otrygghet
5. Antal bostadsrätter
6. Antal nya verksamhetslokaler
7. Antal nya servicefunktioner
8. Resultaten i årskurs 9
9. Svenskkunskaper enligt nationella prov i årskurs 5 och 9
10. Andel ungdomar som fullföljer sin gymnasieutbildning
11. Andel barn i upptagningsområdet som väljer Bokelundskolan
12. Sysselsättningsgrad 20-64 år
13. Andel som erhåller ekonomiskt bistånd (18-64 år)
14. Ohälsotal (18-64 år)
15. Medianinkomst (20-64 år)
16. Utbildningsnivå (20-64 år)
17. Valdeltagande (kommunval)
18. Antal arbetsställen i området